

"EDINOST"
izhaja po trikrat na teden v četrtih izdanjih ob **torzkih, četrtekih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Območno izdanje stane: za jedan mesec f. — 30, inven Avstrije f. 1.60 za tri meseca . . . 2.80 : : : 1. — za pol leta . . . 5. — : : : 8. — za vse leto . . . 10. — : : : 16. — Na naročbo brez pritožbe naročnine se ne jomlje osir.

Posemčno številko so dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 20 nr., v Gorici po 25 nr. Soborno večerno izdanje v Trstu 20 nr., v Gorici 40.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Ali je Trst zgubljen za nas?

Sleheni dan nam donosi iskrenih priznavanj — ustmenih in pisemnih — na članku, kojega smo napisali nedavno o važnosti mesta tržaškega za narod slovenski. Žalostno je sicer, da moramo še sedaj po preteku 30 let ustavnega življenja, narodnega gibanja, političkega željanja in britkih skušenj, govoriti o važnosti periferije za narode sveta, posebno pa za maloštevilne in po svoji zemljepisni legi tujim napadom tako izpostavljeno narode, kakor jo n. pr. narod slovenski.

Mi Slovenci smo sicer res še mlad narod, stoprat izlegel iz povojev, a toliko pouka smo vendar že dobili — do že ne drugade, vsaj po britkih skušnjah zadnjih let —, da bi se mogel živo zavedati sleheni naš rojak, da nam je iskati rešitev le v temi vzajemnosti in živemu zanimanju drug za drugega ter da po izgubi vsake posamične duše slovenske — bodi si na južnem ali na severnem koncu domovine — se odprera, slabec voj naš narodni organizem.

Žal da ni tako, kajti imamo še sedaj sicer zavednih rodomjubov, ki motrijo naše narodno položenje raz nizki svonik svoje lastne vasi, mened, da ogrevajo blagodejni solčni žarki ves narod, ako se je morda zvedrilo nebo nad njih lastno očjo domovino. Ker jim je obzorje pretezeno in ker nimajo pravega zmisla za vseukupno položenje naroda, pa tudi ne občutijo udarcev, ki naletajo na periferijo in niti ne slutijo pri tem, da ti udarci ne bolj samo periferije, ampak da ruijo podlago obstanku vsega naroda.

Ta nedostatek v razumevanju našega položenja je naša rak-rana. In ker nam kažejo razni pojavi, da jo ta nedostatek še vse proved ukoreninjen med nami, ne moremo in ne smemo se čuditi, da je še mnogo Slovensov, katerim se niti ne sanja o odnosnih tržaških in kateri nimajo niti pojma o važnosti mesta Tržaškega. In ker ne poznamo našega položenja, še manj pa velike uloge, ki je usojeno tržaški postajanki gledé na osiguranje naše narodne bodočnosti, je tudi naravno, da ne gojé onega s očutja do nas, kakoršo bi moral gojiti brat za trpečega brata. Ne poznamo se in zato se tudi ne ljubimo, kakor bi se morali ljubiti.

Ti pomisleki so nas prisilili nedavno, da smo napisali članek o važnosti mesta tržaškega za vse narod slovenski. A s tem člankom govorili smo vsem tržaškim Slovenscom in srca, kakor nam pridajo mnoge došle nam izjave in kakor smo povedali že gori.

Kakor nas pede z jedne strani zavest, da med rojaki našimi po drugih pokrajinh še ni zadošno razvit čut vajemnosti, tako moramo zabeležiti živim zadoščenjem dejstvo, da soglaša s našimi nazori vse zavedno slovenstvo v mestu Tržaškem. To nas tolazi, ker nam utrja vero, da bodo naši primorski

rojaki trdno vzirajali v hudi borbi, erpeč po gum in moč iz zavesti, da z borbo za svoja narodna prava delajo za obstanek in za življenske pogoje vsega naroda.

Tržaški Slovenoi uemočno eniti svojo vrednost, in se zavedajo prevažne uloge, kojo jim je vrati na korist vsemu narodu: to je svitlo točka v temni sliki našega položenja. Na to stran smo torej dosegli popolnoma svoj namen.

Da pa našo rojake še bolj ukreplimo moralno za bodoče boje, da jim utrdimo zavest, da se nikakor ne bojujemo „brez upa zmage“, smo se namenili še enkrat spregovoriti na kratko o vprašanju: Ali je Trst res zgubljen za nas?

Gledé na to vprašanje moramo že vtrajati pri svojem odgovoru, kojega smo že podali v članku „Važnost mesta tržaškega“: da nizgubljen!

In ta naš odgovor smatrati je apodiktivnim in absolutnim, seveda le s tem pogojem, da zastavi vse narod vse svoje sile v obrambo te naše postajanke.

Oglejmo si le še enkrat narodnostno odnošanje na ozemlji tržaškem! Kakor smo že trdili in dokazali opetovanjo, živi v mestu Tržaškem z okolico vred 60—70.000 Slovencev. Ker pa vse prebivalstvo šteje karib 160.000 duš, ostane nam 100.000 prebivalcev italijanske in drugih narodnostij. Tu pa nam je zabeležiti v svojih posledicah prevažno dejstvo, da je v tem številu italijanskih prebivalcev do 40.000 podanikov v bližnjega italijanskega kraljestva, torej Neavstrijev! Ako odstojemo te italijanske podanike in ako vrhu tega odstojemo tudi število Židov in pripadnikov drugih narodnosti, koliko nam ostane pravih domačih, avtohtonih Italijanov? Ali ne sledi iz tega, da smo Slovenci tu v vedeni po številu? In pri takem razmerju naj bi mi obupavali na svoji bodočnosti, pri takih razmerah naj bi se narod slovenski resignirano umaknil od bregov sinje Adrije, pri takih razmerah naj bi ostavil posicijo, ki po svojem trgovinskem značaju vpliva daleč na okrog v gospodarskem pogledu.

Res je sicer, da dandanes igrajo ti italijanski podaniki važno ulogo pri nas, res je, da vihtijo lok prve vijoline, res je, da priti skajo svoj pečat na čelo vsemu javnemu življenju, ali istotko, kakor verujemo v srečno bodočnost Avstrije in naroda slovenskega, istotko smo uverjeni do dna svoje duše, da to razmerje ne ostane za vedno, ker je umetno, ker je nevaravno. Pozabiti ne smemo namreč, da na naše razmerje pada senca sedanje evropske konstelacije, a ko izgina ta konstelacija, premene se hipoma tudi naši odnosaji; z matematično gotovostjo smemo računati na trenutek, ko se bodo morali ljubi italijanski podaniki omejiti tudi v Trstu na ulogu gosta, prepustivši prvo besedo onim,

ki so tu doma. In ko nam bodo poravnati svoje račune s številom italijanskega prebivalstva, ki bodo manjše, nego je našo število, ko bodo odvzeta beseda mnogim, ki nimajo pravice tu govoriti, todaj še le se prepričamo, ali res nimamo ničesar iskatki v Trstu!! Tedaj še le bodo mogli vrati na tehnico vso svojo težo, tembolj, ako bodo skrbeli za to, da postavimo takrat zaveden narod na pozornišče! Nikar ne mislite, da so to utopija! Kdor ne veruje v to, ta ne pozna pogojev za bodočnost države, ta ne ve, da jo uoda države tu doli na jugu tesno spojena z usodo naroda slovenskega.

Mimogredě bodi omenjeno, da po našem menenju ne le mora pasti veljava italijanskih podanikov v našem javnem življenju, ampak gospodarske razmere so se jelo razvijati tak, da mora pasti tudi inih število in trditi smemo z gotovostjo, da je naval italijanskih podanikov že prekorčil svoj vrhunc.

Ne zdajajmo torej! Temno je sicer naše obzorje v sedanjosti, ali treba le rahlo sveže sapice in — rešeni bodoemo. Ne trdimos, da se zgodi to še danes ali jutri, ali zgoditi se mora, ker že naravni odnosaji zahtevajo tako. Mi pa delujmo in vtrajajmo, dokler ne pride ta zaželeni trenutek v trdni veri, da Trst nizgubljen za nas!

Iz govora del. Kaftana

v drugi seji avstrijske delegacije dne 1. oktobra 1894.

II.

Delegat Kaftan je nastopno utemeljil opozicijo českih delegatov proti naši vnanji politiki:

V novejšem času je najčešče čitati po listih besedi „vojna“ in „mir“. Do istih obrača se splošna pozornost narodov. To je tudi umetno, kajti bodoča vojna preti premeniti življenske pogoje celih narodov ter z jednim udarcem premeniti vse obstoječe državne oblike. Zato kličejo vse po razroženju in hrepenu po resničnem in pravem miru. Zaupanju v mir, ki je izrazil grof Kalnoky, sledilo je takoj povisanje vojnega proračuna. V Evropi se je razvila sedaj neki posebni izrodek oboroženega in gnilega miru, ki sicer ne stane krv, ki pa po neprestanih oboroževanjih izpodija blaginjo narodov ter navaja isto gospodarski pogubi. Govornik priporavnava lojalno grofa Kalnokyu zaslugo, da je po svojem koncilijantnem postopanju začenjal prijazne odnokaje do sosednjih držav, posebno pa do Rusije, vendar pa nas ti odnosaji niso mogli obvarovati pred pogubnimi posledicami oboroženega miru. Vzroke temu stanju je iskati v politički konstelaciji Evrope od leta 1870, sem in sosebno od leta 1879. Slovenski narodi, izzemski Poljake, se ne

Oglasni se račune po tarifu v petitu: za naslove z dobelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsaga navadnih vrstic. Poslana osmrtnica in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbah.

Vsi dopisi naj se pošljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprojema upravitelj ulica Caserma 13. Odprte reklamacije so proste poštnine.

„V edinstvu je moč!“

PODLISTEK.

184

Kmetški upor.

Sedemdeset petec četrtajstec leta.

— Spisal Avgust Senec. Prelabil J. P. Planinski.

— Stoj, zakriči Tahi, tresoč so in vzdigni oči kot tiger, bradaj strupeno želo svojega jesika. Kdo je nahujskal kmete, kdo jih je podkupil? Ti. Ne govorim tebi, govorim celemu plemstvu za svojo pravico, katero je kralj potrdil z svojo roko. A ti popravi rajo, kar si zagrešil, povrni svojemu bratu Baltazarju dedovino, katero si slabšču ukral, da, ukral, ti, njega brat, njega oskrbnik.

— Laže Tahi, laže! divja Stepko vadijo pesti, jaz sem Medvedsko posestvo zastavlil, da popravim naše imetje. —

— Gospôda, zakriči Tahi, jaz protestujem proti vabi, dajte mi pravico! Dajte!

Starec obkroži z očmi celi zbor, kateri je melčo poslušal preprič te besede dvojice.

— Pravico mi dajte! Škriplje starec.

Ali ono plemstvo, katero se je nekaj slopo pokoravalo Tahijevemu migu, ono plemstvo, kateremu je bil Tahi nekaj vladar in Bog, ono plemstvo molči. Mraz stresi starčev dušo in glava mu omahne. Zdajci izpregorovi ban:

— Gospod Tahi! Kralj in sodišče sta rekla svojo in tako bode. Povem vam še to, kar mi sporoča kralj. Heningovica naj vam povrne novce, ki ste jih dali Batorju, vi pa ostavite Sosed, to je kraljev svet in moj.

— Nikdar! zakriči Tahi in vzdigne glavo, kot da ga je strela osekala, nikdar, in če že tudi kralj rekel. Na Sosedu hočem umreti, čujte li? Pojdive, sinko, pojdiva. Tu ni življenja, ni pravice. Pojdive, da jih ne vidim teh strupenih kač.

Opriš se ob sina, gre Tahi iz nemega zobra, ali ko dospe do vrat, zaori iz pustega molka kot iz groba glas gospoda Vurnovića:

— To za Ambroža Gregorijanca! Kot da ga je pičila kača, stresi se Tahi in omahne v narodje svojega sina.

XLI.

— Kaj jo dejal ban? vpraša Uršula željno zeta Stepka, kateri je prijahal iz Zagreba na Sosed.

— Tahi neče, odgovori velika nejevoljno tački, katera sedi pri oknu in za katero stoji zvesta služabnica Loličevka, spletače gospo. Ban mu je ponudil v svojem imenu, da dobi vse novce, katere je plačal Batorju, in naj se seli odtod. Toda Tahi neče.

— Moram se ga rešiti na ta ali oni način, odgovori ardito Uršula. Samo da vam —

— Gospa, šepne Loličevka, ali ste pozabili moje besede, mojo oveto, katero si je moj Drmačić takšno lepo izmisli.

— Pregrazno je, pravi Uršula.

— Pustite me, nasmehne se Loličevka, jaz se osvetim. Vam bo to v prid. Neumna deklica, katero so dobili ljudje na potu, je še vedno v gradu. Moram se osvetiti za to hude rane. Dobro sem si pogledala sliko in vse pripravila. Pustite mene, da delam. Prosim vas, nagni se žena, na katere lici si mogel še sedaj razločiti sledove prečne lepotе.

— Da čujemo, kaj poreče Stepko, reče udova in, nagniš glavo k zetu, prišepne mu nekoliko besedij. Stepkovo oko se zasveti.

— Izvrstno je, skoči velika na noge, da, zadovoljen sem.

— Dobro je, reče Uršula Loličevki, dečaj, kar to je volja, jaz si umijem roke.

Služabnica smehlja prikima in gre.

• • •

(Dalej prih.)

tiven konstituciji ali obstojecim zakonom, ima pravico in dolžnost (A naš "magnifice" je udaril celo oficijelen pečat Spadonijevemu duvernemu redu, povdarijajoč v svojem opominu do galorije italijansko Trstu, Ur.) obustaviti izvršitev dotičnega sklepa in nemudoma naprosto namestništvo odločitve. — Proti namestnikovemu odloku mora se mestni svet pritožiti na ministerstvo. — Ako uvidi župan, da koji sklep ustreza škodovati važnim interesom občine, mora tudi obustaviti izvršitev tega sklepa ter predložiti isti predmet po določbah §. 57. v nova mestnemu svetu v razpravo. V slednju, da sklene mestni svet v drugič tako, kakor je bil sklenil prvikrat, mora župan izvršiti dotični sklep, toda mora to prijaviti namestništvu."

§. 111. pa se glasi v prevodu: „V obeh tu gori omenjenih slučajih ima tudi namestnik pravico obustaviti izvršitev kojega sklepa, obavljajoč zajedno vrake mestnemu svetu. V slučaju, da je bil koji sklep obustavljen zaradi tega, ker bi se s njega izvršitvijo krili nakoni, smo se mestni svet pritožiti proti odloku na ministerstvo. Če pa je bil koji sklep obustavljen zaradi tega, ker bi utegnil škodovati važnim interesom občine, mora mestni svet po določbah §. 57. v drugič razpravljati in sklepiti o tem predmetu ter prijaviti izid namestništvu.“

Mestni statut govori torej dovolj jasno. Nadejamo se, da ne ostane Spadonijev predlog le začasno obustavljen, ampak da bude razvedavljen.

Generalni konzul austro-ugarski v New Yorku, Anton pl. Palitschek je odstavljen. (Pl. Palitschek je isti, ki je pokazal povodom rasstave v Chicago svojo nestrpno proti Čehom. Ur.) Vzrok temu odstavljenju je „čudno upravljanje z denarjem“ in rasne pritožbe, ki so prišle na ministerstvo sunanjih poslov proti Peščku. Med ostalim ta „generalni konsul“ ni odražal svote 8600 dolarjev. Kakor javljači iz Novega Yorka, je bil Palitschek kako lahkočiv ter je vedno trošil več, kakor bi bil smel z osirou na svoje dohode. Na Dunaju vodijo disciplinarno preiskavo, potem pa bodo morda še kaznjeni. Te dni je trgovinska abornica na Dunaju v svoji seji preiskovala Palitskove račune in povabila tudi njega k seji, toda bivši generalni konsul ni prišel, ampak se je ispričal, da je bolan.

Vojna ladja „Kaisers und Königin Maria Theresia“. Ta ogromna nova križarka-objektiva, koja je odpula te dni na oborenje v Puli, zgradjena je, kakor smo bili že omenili, v tukajnjem tehničkem zavodu in zgolj domačega materiala in je največja izmed treh novodobnih križark z ostroga austro-ugarske mornarnice. Dolga je 107 metrov, široka 16. Oklopje je 57 mm. debelo, pod vodo pa so plošče močnejše, namreč 10 cm. Oborožen je ta parnik z 8 Kruppovih 15 cm. brso streljajočih topov, s katerimi je možno ustreličiti i do 8 krat vsako minuto. Nadalje stoji na krovu dva ogromna okopljeni 24 cm. topa, teška vsak po 27 tonelat (= 27.000 kg.), nadalje je razvrsteno na primernih mestih 20 manjših topov za nagle streljanje in mitraljeze. Stroja ima ta parnik dva, vsakega na 5000 konjakih sil ter more ploviti do 20 pomorskih milj (= 36 kilometrov) na uro. Kotli so štirje in merijo vsak 4% metrov v premjeru. Nadalje je na parniku še 48 pomodnih strojev in dva rezervna kotla, vsi parnik pa je urejen po najnovojih izkušnjah moderne tehnike. Stal je nad 4 milijone goldinarjev.

Vojško veteransko društvo bodo imelo svoj izredni občni zbor dne 21. t. m. ob 3. uri popoldne v dvorani hotela „Evropa“. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbornika. 2. Poročilo o društvenih raznih in o stanju društva; 3. Poročilo o rassodbi ženskih, sestavljenega po sklepu istega občnega zbornika. 4. Predlog društvenega odbora, da se dovoli postopati sodnijsko.

Iz Prvačine nam pišejo: V neki tukajnji gospodarski so nabirali o neki priliki za družbo sv. Cirila in Metoda. Ob tej priliki so naprosili za malo daršek tudi nekega tukajnega slovenski govorčega tujca, katerega poslednjega smo smatrali sedaj kot domačince in ga spoštovali liki gosp. župnika. A mož je pokazal svoje roge, zavrnivši osorno dotičnega prisilca in satrdvši, da on podpira le „Lego Nazionale“. Potem še

le, ko bodo Slovenci podpirali Lago, potem tudi on ne vzkrati podpore družbi sv. Cirila in Metoda. — Te besede so silno razsilile vse navzoče Prvačence, in misli je, da mu sedaj, ko so sposnali ptička po perju, posrežejo z blazino, na kateri ne bode posredno mehko.

A. V.

Novo kadetsko šolo odprli so dne 4. t. m. t. j. na cesarjevega godu dan v Mariboru. Slovenčino bodo poučeval na tej šoli polkovni zdravnik dr. Fran Radej.

Cuden porod. „Sodi“ pišejo iz Dalmacije: S. Andralič, žena cestarja v Gjeverski Vrividovi, je dne 17. sept. t. l. po 2dnemih mukah porodila mrtvo deto, ki jo imelo 4 noge, 4 roke, 2 glavi in jeden sam trup. Dve urí po porodu je žena umrla.

Majden utopljenc. Včeraj so našli v morju blizu kopelji Buchler utopljence delavskega stanu. Truplo je bilo že močno segnjito. Popoludne je spoznal v mrtvašnici pri sv. Justu utopljencec nok Concina kot svojega 57letnega brata, kotlarja Viljelma Concina, stanujočega v ulici S. Michale hšt. 29. Pokojnika ni bilo domov ţe od minole nedelje in brakone ga je isti večer pisanega vrgla burja v morje. Pokojnikov brat trdi, da nikakor ni misliti na samomor.

Obletnica male loterije. „Novice“ opozarjajo, da bode dne 12. t. m. 140 let, odkar se je v Avstriji prvikrat število v malo loteriji. To je bilo dne 12. oktobra 1754. in sicer v Pragi. Prve številke so bile izšrebane: 22, 75, 33, 71, 44.

Razprava Suligoj. K vesti v današnjem zjutranjem izdanju dodamo še te-je podrobnosti: Kakor znano, prišel je Anton Suligoj dne 5. avgusta t. l. iz ječe, kjer je bil sedel dva meseca zato, ker je bil svojo ženo s sabijo težko ranil. Prihodnjega dne je bil posvan na sodišče, kerje bila njegova žena učila prošnjo za razdrošenje zakona, toda on jo je prosil odpuščenja in se vrnil k njej na stanovanje. Toda med zakonskim bil je večni kreg in preprič; žena je oditala Suligoju, da ga mora ona vzdruževati in se mu zagrozila, da ga pošene iz hiše, aki si do septembra meseca ne dobi službe. Dne 25. avgusta sta se zakonska sopot sprigela; žena je vrgla Suligoju ključ v glavo, on pa je pograbil noč in ji razmesaril obraz, pleča in roke. Suligoja so prijeli še isti dan blizu sv. Ana. Razprava se je vrnila tajno iz vraka pravnosti. Zatočenec se je izjavil nekrivega, dej, da ga je napadla najprvo njegova žena z nožem in ga ranila na licu, rekel: „sedaj si ti tudi zasnamovan“. On da ji je potem izbil noč in je v svoji jesni slepo udarjal po njej. Potem je hotel na pokopališče, da si tam preroči žile. Odital je svoji ženi neneravno živiljenje. — Žena je v svoji izjavi popolnoma potrdila obtočbo, toda ni prisegla, ker se je prisegi upri zatočenčev branitelj. Rekla je, da jo je nje mož razmesaril najbrže z britvijo. Začeli so bili poleg Autonije Suligoj le dve priči. Izid rasprave objavili smo v današnjem zjutranjem izdanju.

Slovenska čitalnica v Trstu odda pod ugodnimi pogoji sledede časopise v sub-abonnement od 1. oktobra t. l.: „Slovenski Narod“, „Slovenec“, „Novice“, „Slovenski Svet“, „Soda“, „Učiteljski tovarš“, „Hrvatska“, „Obzor“, „Crvena Hrvatska“, „Narodni list“, „Mente e Cuore“, „Triester Zeitung“, „Warterland“, „Reichspost“. Pismene ali ustmetne ponudbe so sprejmejo v Slovenski Čitalnici, via S. Francesco štev. 2, I. nadstropje.

Pariška voda. Kak ukus mora imeti voda iz reke Sene, se da presoditi, ako se pomici, koliko mrtvih živali so je izvleklo leta 1893 iz reke, namreč: 5652 psov, 3307 mačk, 1908 podgan, 1720 kur in fazanov, 3944 raznih tičev, 4209 domačih zajčkov, 789 prasev, 7 telet, 4 ježe, 93 konj, 15 ovac, 13 opic, 6 kač, skupaj ne manj nego 28.807 mrtvih živalskih trupel, ki so vedenoma bila že gnila in smrdljiva, ko so se vrgla v vodo. In tako okuženo vodo nekateri še celo pijejo.

Policjsko. Včeraj so zaprli 48letnega brivca Ljudevita M. iz Trsta, stanujočega v ulici delle Acque, ker se je bil na svojem stanovanju nevarno pretil svoji lastni ženi. — Včeraj sijutraj je prijel policjski agent g. Heiden, dodeljen polic. komisariatu v ulici Scussa, 21letno brezposelno deklo Marijo D. iz Vidme v Italiji, kar je bila ukradla gospodu Pavlu R., stanujočemu v ulici Amalia hšt. 5, razno oblike, vredno okolo 50 gld. Tatico so stavili sodišču na razpoloženje.

Policjski oficijal g. Tiz je sinoč spremil v zapor 46letnega urarja Martina Bertinsciderja, ker je bil zastavil žepno uro, vredno 18 gld., kojo mu je nekdo poveril, da jo popravi. — 13letni potepuh Rudolf Vranich, stanujoč v ulici Punta del Forno hšt. 1, zagrožil se je učeraj svojima roditeljima z nožem, da ju umori! Ker s tem dečakom ni možno ničesar opraviti z lepa, zvezal ga je njegov oče na rokah in nogah in poklical stražarje, da ga odpreljo v zapor.

Vabilo. Posetniki, ki se zanimajo za napredek vinarstva, imajo sedaj priložnost ogledati si v Trstu (ulica Zonta št. 3), stiskalnico (prešo), katera stiska neprenehoma. Grozdje ali tropine se usipajo od zgoraj, od z dolaj pa se na jedni strani isteka čist mošt ali vino, na drugi pa izlezajo tropine. Ta stiskalnica stiska tako dobro kakor vsaka druga, a najmanj trikrat toliko.

Vinogradniki so torej povabljeni, da si ogledajo to stiskalnico.

Najnovejše vesti.

Dunaj 6. V včerajšnji seji mestnega sveta odgovoril je župan dr. Grübl na interpelacijo glede samostalnega ogorskega podonavskega parobrodne društva. Župan je izjavil, da je bil v audijenciji pri trgovinskemu ministru, in da je zatrdil minister, da je sklenila ogorska vlada osnovati tako samostalno parobrodno društvo.

Budimpešta 6. Cesar in knez Windischgrätz dospela sta danes semkaj. Cesar se vrne zvečer v Gödöllő.

Cetinje 5. Prince Ruprecht Bavarski je obiskal kneza Nikola in odpotoval v Albanijo.

Berolin 6. „Berliner Tagblatt“ naglaša v pobijanju vesti, ki se je širila včeraj po boršču o zelo slabem zdravstvenem stanju ruskega carja, da je ruski odpostelanec v Berlinu sinu v sprejemal goste.

London 6. „Times“ javlja, da se pogajati Angleška in Francoska zaradi tega, da bi postopali skupno v začiščanju svojih podanikov bivajočih na Kitajskem.

Carigrad 5. Admiral Avelan je obiskal včeraj admiraliteto, kjer je minister mornarice priredil njemu na čast slovensen obed. Danes sijutraj vprejel je admiral Avelan na svoji topničarki deputacijo tukajnjene francoske kolonije. Danes sprejme sultan admirała v avdijencijo in potem odpotuje admiral.

London 6. „Bureau Reuter“ javlja, da angleška vlada ni še odposlala vojnih ladij v pomnoženju svojega brodovja na Kitajskem, toda pripravlja se k temu.

London 5. „Bureau Reuter“ poročajo iz Shangaja: Neko pismo iz Tion-Tsina z dne 1. t. m. javlja, da so došla tje poročila ki trdijo, da je na Mongolskem ustaja. Kitajska vlada je odposlala iz Pekinga vojake na Mongolsko, da zadušijo upor. Tudi v cesarski palaci v Pekingu so bili baje resni nemiri. Mnogo Evropejcev iz okolice pribelalo je v mesto Tien-Tsin.

Gospodarske. Vspiranju domačih živali je glavni pogoj popolnoma zadovoljivo zdravje in po takem je glavna naloga gospodarju skrbeti za isto. Sredstva v to imamo in mnogoletno skušnja nas opozarja na Kwizido veterinarske preparate, izdelano po Franz Ivanu Kwizido, c. in kr. avstro-ugarskem in kralj. romunske dvornem dobavljalu in okrožnem lekarjičarju v Korneuburgu pri Dunaju, kateri so na glasu kot preservativna sredstva daleč pravo mejo naše domovine. Izborni učinok Kwizido restitucionskega fluida za konje (ki se je izkazal kot izvrstno krepčevalno sredstvo); potem Kwizido Korneuburški pratek za živino, ki se povsod z najboljšim vspethom porablja kot živino rodilni prašek splet kakov tudi pri kravah za doseglo obilno molžo, in vsi drugi po Franz I. Kwizido izdelani veterinarski preparati opravljajo na sijajen način svetovni glas te tvrdke.

Trgovinske brzjavke.

Budimpešta. Pienica za jesen 6.22—6.23, za spomlad 6.71—6.73 Korza za oktober 6.15 do 6.20. Oves za spomlad 5.78—5.80. Rž nova 5.00—5.10.

Pienica nova od 75 kil. f. 6.25—6.30, od 79 kil. f. 6.30—6.35, od 80 kil. f. 6.35—6.40, od 81 kil. f. 6.40—6.45, od 82 kil. for. 6.45—6.50.

Jedem 6.25—8.40; proslo 5.70—5.90.

Pienica: Malo ponudb, povprečje dobro, stalno. Prodalo se je 20.000 met. stot. po stalnih cenah. Rž in oves jako stalna. Vreme: deževno.

Praga. Noratinirani sladkor za oktober f. 13.50, malo bolje.

Praga. Centrifugalni novi, postavljen v Trst in s carino vred, odpisljatec precej f. 30.75. Novembarski f. 30.—30.25. Concasse za november-marc 30.25 do 30.50. Četvorni za oktober 31.75. November 31.25. V glavah (sodih) za polovico oktobra 32%, za konec oktobra 32.

Hrvaš. Kava Santos good average za oktober 88.75, za februar 78.75, mlačno.

Hamburg Santos good average za oktober 71—, decembra 66.75, marec 63—jako mlačno. Novi Jork 5. Rdeča zimska piščica po 55%, etm. (Dec 28.9 tudi po 55%), Korza zoper coneje: 54%, (dec 28.9 po 56%).

Dunajska borsa 8. oktobra 1894.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	98.90	98.65
v srebru	98.90	98.60
Avtrijska renta v zlatu	123.10	122.55
v kronah	97.90	97.85
Kreditne akcije	370 —	367.60
London 10. Lst.	124.15	124.55
Napoleoni	9.89	9.90
100 mark	60.95	61.15
100 itali. lire	45.25	45.25

Trdne cene.

(Cene se razumejo na debelo in s carino vred.)

Domaci pridelki.

	Cena od for. do for.
Fitol: Koks	100 K. 11.50 11.75
Mandoloni	10.25 10.50
svetlorudeči	9.50 9.75
temnorudeči	— —
kanarček	10.25 10.50
bohinjski</td	

Goved. Od 27. sept. do 3. t. m. prodalo se je v Trstu 474 volov in 27 krav klavne živine in sicer 9 volov iz Kranjske, 151 iz Hrvatske, — iz Istre, 300 iz Dalmacije in 4 domači. Plačevali so se: voli iz Kranjske po f. 45— do 46.—; voli iz Hrvatske po f. 44— do 44.50; iz Istre, po f. — do —; iz Dalmacije po f. 44— do —; in domači po f. 43— do 44.—; domače krave po f. 44— do 45— in krave iz Italije po f. — do — kvintal mrtve vase.

Seno in slama. Seno I. vrste prodajalo se je v tem tednu po f. 3.40, II. vr. po f. 2.40 slama I. vr. po f. 2.70. in II. vr. po f. 2— kvintal.

Surovo maslo, jaje in kokoši. Kranjsko surovo maslo prodajalo se je v tem tednu v partijah od 20 do 30 kg. po 86 do 88 n.č., v part. od 30 do 50 kg. po 82 do 86 n.č., furlansko surovo maslo v part. od 20 do 30 kg. po f. 1— do f. 1.04 in v part. od 30 do 50 kg. po 98 n.č. do f. 1— kilogram. Tolminsko surovo maslo I. vrsti po f. 1.04 do 1.06 kilogram.

Jaje na debelo po f. 3.20 do 3.70 sto komadov.

Kokoši po 1 gld. do 1.40 komad, pičeta po f. 1— do f. 1.60 par.

Krompir, navadni, na debelo po 2.25 do 2.90 kvintal. — R. M.

SVOJI K SVOJIM!

Gostilna Ivana Trenva v ulici Madonina št. 29. se priporoča slovenskemu občinstvu v obilen obisk. Todijo se zmirom luvstna istrska in okoliška vina po najnižji ceni. Točna postrežba z gorškim in mrzlim jedmi. — 2—52

Bratje Ribarić, izdelovalniki oglja v sv. Petru, priporočajo svojo zalogu v Trstu: via Poudares št. 1, Piazza della Valle 2, via Madonnina 2, Piazzetta Cordaiuoli 2, z ugodom tudi v ulici Torrente po najnižjih cenah. Oglo. I. kakovosti karbonina, kok, drva na metro itd. Naročbe se spremljajo tudi z dopisnicem.

RODOLJUBI!!

Podpisani n. znanjam, da sem odpril v soboto dne 9 junija svojo Krčmo v ulici Valdriča št. 19., znano pod imenom „Croce di Malta.“ Točil bodem vina pre vrste, krški teran in izvrstno pivo. Izbrana kuhinja, cene poštene. — Nadejajoč se, da me bodo Tržaški Slovani po mogočnosti podprtali, boljšim udani Fran Kravos.

Gostilna „All'Antico Moro“ ulica Solitario 12, (po domači pri „Prvečkovcu“) priporoča pravi krški teran iz Konina I. erste po 40, II. po 32 in belo vraparsko po 36 n.č. liter. Izbrana kuhinja in po ceni je vedno na razpolago. — Držec se gesla: „Rojak k rojaku“, priporoča se podpisani za obil obisk. Anton Vodopivec, gostilničar.

Št. 445

Razpis služeb.

S 1. novembrom l. 1894. oddasti se pri podpisanim občinskim uradu:

a) služba cerkvenega orgljarja sè stalno plačo 19 hl. poštenega mošta, in
b) služba občinskega tajnika z letno plačo 200 gld. in sicer s pogojem, da mora tajnikovati dotični zajedno tudi skladovnemu cerkvenemu odboru štajškemu.

Podpisano oddá službi le jednej same takoj osebi, ki zavore dokazati popolno zmožnost v orgljanju in tajnikovanju. vsled česar se zahteva za zadnjo službo neizogibno natanko izurjenost v slovenskem uradovanju sploh in poleg tega po mogočnosti tudi pošteno poznanje nemškega jezika. O drugih natančnejših pogojih in stranskih podrobnostih dobi se pri podpisanim vsak čas potrebnih pojasnil.

Prosiliči naj uložijo do podpisanega svoje postavno napravljene prošnje vsaj do 27. t. m., kajti službi se boste oddali že v županstvenej seji dne 28. oktobra t. l.

Zupanstvo

v Štjaku, dn 3. oktobra l. 1894.

Župan:

Stemberger.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“ (registrovana zadruga z omejenim poročtvom)

Via Molin Piccolo št. 1. I. nadstropje.

Daje posojila na menjice in intabulaciji proti 6% obrestim, na zastavo sreček v vrednostih papirjev pa proti 5% obrestim. Od hranilnih ulog plačujejo 6% obresti.

Uradni dnevi so: Vsaki dan od 9. do 12. ure dopoludne in od 3. do 5. popoludne, seveda izvzemši nedelje in praznike. Izplačujejo se vsaki ponedeljek od 11. do 12. ure dopoludne, in vsaki četrtek od 3. do 4. ure popoludne. Glavni deleži veljajo po 200 kron. Zadružni deleži se lahko plačujejo v mesečnih obrokih po 1 gld. tudi znaša vsaki delež 10 gld. — 1—28

Izvrstno domačo hrano
sè in brez stanovanja

ki se nahaja v III. nadstropju v središču mesta in v bližavi novega poštnega poslopja, dajala bi neka vložka (Hrvatska) brez otrok. Ima tudi lepo mèblerje, parketirane sobe z dremi okni na ulico. — Naslov se izbere v tiskarni Dolene. — 1—3

„Gostilna“

v večjem kraju na Notranjskem na najprimernejšem prostoru, dà se v najem pod ugodnimi pogoji. Isti se poizvedo pri uredništvu tega lista. — 2—3

ROJANSKO POSOJILNO IN KONSUMNO DRUŠTVO

vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Rojanu pri Trstu priporoča slavnemu občinstvu svojo bogato proškrbljeno

prodajalnico jestvin

(v ulici Belvedere št. 3) pristopno zadržnikom in nezadržnikom, koji prvi so deložni letnega čistega dobitka. Priporoča tudi svojo

društveno krčmo v Rojanu

(poprij Pertotova) 10 minut oddaljeno od mesta, z obširnim sončenatim vrtom in dvornimi dvoranami, kjer so t. d. izbrana domača vina, teran, pivo v steklenicah itd. Točna postrežba z gorškimi in mrzlimi jedili. Priporoča tudi svojo

mesnico

v Rojanu (poprij Pertotova) kjer se prodaja goveje in teleja mša, po najnižjih tržnih cenah. Priporoča se slavnemu občinstvu v domači vini, teran, pivo v steklenicah itd. Točna postrežba z gorškimi in mrzlimi jedili. Priporoča tudi svojo

Novi člani

za se vodno sprojemajo ob uradnih urah vsak četrtek od 6—7 ure zvečer in ob nedeljah od 9—10 ure predp. 104—5

Zaloga piva

pivovarne bratov Reininghaus v Steinfeldu — Gradec

in 156

zalogu kisla voda Mattoni's Giesshübler pri

A. DEJAKU, junior,

v Trstu, via degli Artisti št. 8. zastopnik za Primorsko, Dalmacijo in Levant.

Riunione Adriatica di Sicurtà 21—2 v Trstu.

Zavarjuje proti požarom, prevozu po suhem, reku in na morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1892

Glavnica društva gld. 4,000,000—

Premarna rezerva zavarovanja

na življenje 13,326 346'93

Premarna rezerva zavarovanja proti ognju 1,632,248 22

Premarna rezerva zavarovanja blaga pri provajjanju 49,465,07

Reserva na razpolaganje 500,000—

Reserva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (A) 333,822,42

Reserva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (B) 243,931 83

Rezerva specijalnih dobitkov zavarovanja na življenje 500,000—

Občna rezerva dobitkov 1,187,164 83

Urad ravnateljstva:

Via Valdriča, br. 2 (v lastnej hiši).

Žrebanje nepreklicno 16. Oktobra

Glavni dobitki 60.000 gl. 10.000 gl. 5.000 gl.

v gotovini le po odbitku 10%

Lvovska srečka 1 gld. priporočata:

Girolamo Morpurgo, Ign. Neumann.

FILIJALKA

C. KR. PRIV. AVSTR. KREDITNEGA ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novevi za vplažila.

V vredn. papirjih na 4-dnevni odkaz 2% / 0

3% / 0 3-mesечni 1% / 0

6% / 0 2% / 0 Za pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovnih avstr. valj. stopijo novo obrestne takse v krepost z dne 4. februarja, 8. februarja in odnosno 2. marca t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% / 0 na vsako sveto.

V napoleonskih brox obresti.

Nakazninec na Itanci, Prago, Pesto, Brno, Lvov, Tropavo, Rek, kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradeč, Hermannstadt, Inamost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olimuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd. — brez troškov.

Kupnja in prodaja vrednosti, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 14—22 pri odbitku 1% / 0 provizije.

Prednji ujm. i.

Sprejemajo se vsakovrstne vplačila pod ugodnimi pogoji.

Na jančevne Italijane pogoji po dogovoru, z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbah.

Na vrednosti obresti po pogodbah.

Vložki v pohrano.

projemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebeni denar, inozemski bankovi itd. — po pogodbah.

Na blagajna izplačujejo nakaznine narodne banke Italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem cursu.

Trst, 31. januarja 1894. 2—24

SVOJO VELIKO ZALOGO

olja iz oliv

priporoča 3—52

Enrico qm. Carlo Gortan

via Caserma 4, Trst (naspr. pivarni Pilsen)

Gostilno s prenočišči

ALLA NUOVA ABBONDANZA

ulica Torrente 15, 24—7

priporoča polpisani slavnemu občinstvu. Pristori so odprtji in preskrbljeni s svežimi jedili do 2. ure polpoludne, z izvrstnimi namiznimi in desertnimi vini ter izvrstno kuhanj. Dreherjevo pivo po nizkih cenah. Za točno in vestno postrežbo jamči ponizni

F. FAYERO.

Tvornica glasovirjev Henrik Bremitz

v Trstu, Via Nuova št. 13

pisaninov amerik. sistema garantirani novi od 170 gld. naprej. Prodajejo se tudi na mesecne obroke izplačljive v treh letih ter dajejo v najem od 3 gld. na mesec naprej.

Kwizdna protinova tekočina

Mnoga let preskušeno, bolesti utrješoča domače sredstvo. Krepčajoče drgi nje pred in po dališčih vrožnjak. Cena 1/4 steklenice 1 gld. a. v., 1/2 steklenice 60 kr. a. v.

Glavna zaloge:

Okr. lekar v Korneuburgu pri Dunaju, G. I.

Dobiva se v vseh lekarstvih. Pazititi je na varstveno znakom, zahteva naj se izvršeno

Kwizdna protinova tekočina.

,Tržaška Hranilnica“

(Cassa di Risparmio Triestina)

Sprejemlje denarne uloge v bankovcih od 50 n. do vsakega zneska vsak dan v tednu razen praznikov, in to od 9—12. ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10—12. ure opoldne. Obresti na knjižico 8%.

Plaća vsak dan od 9—12. ure opoldne. Znesek do 100 gld. precej, preko 100 do 1000 mora se odpovedati 3 dni in znesek preko 1000 gld pa 6 dn.

Eskomplje menjice domicilirane